

извадки за изграждане на умения за съвкупностно мислене. В процеса на експерименталната работа се убедих, че така по-добре се вниква и в идеята за стохастичната грешка. Определено по-разбираем става преходът от характеристиките на извадката към тези на генералната съвкупност. Студентите имат възможност да проследят непосредствено и визуално как с увеличаване на обема на извадките и на броя на единиците в тях се формират разпределенията на оценките - нормалното, F-разпределението, на Student-Fisher (при малките по обем извадки) и др. Много добре се демонстрира и може непосредствено да се наблюдава процесът, при който средната стохастична грешка намалява до превръщането ѝ в пренебрежимо малка, статистически незначима величина.

СПЕЦИФИКА НА СЪВКУПНОСТНИЯ ПОДХОД В ОБУЧЕНИЕТО

1. Както за понятието "съвкупност", така и за съвкупностния подход няма единно прието становище и дефиниция. Някои автори го свързват с масовите явления и множествата от елементи (главно математиците), други (В. Цонев) дефинират съвкупностния подход като равнозначен на статистическия. Според проф. В. Цонев главният отличителен белег на съвкупностния подход е, че неговият обект е винаги една или повече статистически съвкупности. Приемам твърдението, че съвкупностният подход е основен при всяко статистическо изследване. Но за да не става недоразумение, ще повторя отново, че в разглеждания случай става дума за едно специфично прилагане на този подход - при обучение на студентите в съвкупностни знания и умения. Тук той има място главно поради възможността по-успешно, осезаемо и ясно да се видят преходите в процеса на познанието, за които вече стана дума.

Струва ми се, че в това си приложение съвкупностният подход е на границата между философия, статистика, личностна психология, математика, информатика. В това приложение същността на съвкупностния подход се разглежда като съвкупностна методология за активно експериментално и същевременно абстрактно логическо изследователско обучение за овладяване на достъпна и значима изходна проблемна ситуация, съдържаща в себе си и психологическо въздействие, и възпитание на обучаващите се.

2. Обект и субект на съвкупностния подход (СП) в този смисъл е личността на обучавания и дейността му по усвояване на съвкупностни знания и умения в значима проблемна ситуация. Това става на основата на личен и чужд емпиричен опит и натрупани теоретични знания. Целта на прилагането на СП е мотивирано изграждане на обективни познавателни функции: описание, измерване, активно формиране на образи, обяснение и предвиждане, основано на съотношението между реалната същност и видимостите на достъпната и значима информация за част от света. Ще се спра на този